

Základní škola Letovice, příspěvková organizace

Komenského 5, 679 61 Letovice

Tel.: 516 474 548

e-mail: skola@zsletovice.cz

www.zsletovice.cz

Preventivní program školy

školní rok 2020/2021

Obsah

1. Obecné zaměření preventivního programu	str. 3
2. Charakteristika školy	str. 3
3. Obecná východiska preventivního programu	str. 4
4. Cíle preventivního programu	str. 4
5. Aktivity pro cílové skupiny	str. 5 – 8
6. Plánované akce školního roku 2020/2021	str. 9 – 10
7. Nabídka nespecifických školních a mimoškolních aktivit	str. 10
8. Řešení přestupků a následná opatření	str. 10
9. Informační systém	str. 11
10. Spolupráce s rodiči	str. 11
11. Spolupráce se specializovanými institucemi	str. 11
12. Další vzdělávání pedagogických pracovníků	str. 11
13. Přílohy PP	str. 12
13. 1. Školní program proti šikanování	str. 13 – 14
13. 2. Krizový plán	str. 15 – 17
13. 3. Krizový plán pro mimořádné události	str. 18
13. 4. Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních	str. 19 – 25
13.5. Přehled legislativy	str. 26 – 27
13. 6. Kontakty	str. 28
13. 7. Knihovna ŠPP	str. 29 – 30

1. Obecné zaměření preventivního programu

Preventivní program naší školy je zaměřený:

- na osobnostní a sociální rozvoj žáků
- na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu
- na zvýšení schopnosti žáků činit informovaná a zodpovědná rozhodnutí
- na snížení výskytu rizikového chování a sociálně patologických jevů – šikana, kyberšikana, agrese, násilí, záškoláctví, užívání návykových látek, vandalismus, rasismus, rizikové chování v dopravě, spektrum poruch příjmu potravy, sexuální rizikové chování
- na vedení žáků k předcházení úrazů, uvědomování si možných nebezpečí a rizik

2. Charakteristika školy

Základní škola Letovice, příspěvková organizace je úplná základní škola. Ve školním roce 2020/2021 navštěvují školu žáci z Letovic a z okolních 25 integrovaných obcí.

Areál školy se nachází na okraji města v klidné části uprostřed panelové zástavby.

Budova školy má k dispozici kmenové učebny, odborné pracovny fyziky, chemie, přírodopisu, výpočetní techniky, praktických činností, hudební výchovy, školní kuchyň, jazykovou učebnu, dvě tělocvičny a devět oddělení školní družiny. K areálu školy náleží sportovní zázemí, hřiště, běžecká dráha s umělým povrchem a fotbalové hřiště. Sportovní areál je využíván školou v hodinách tělesné výchovy, v odpoledních hodinách a během prázdnin je přístupný veřejnosti.

Škola pracuje podle školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání – Školní vzdělávací program Základní školy Letovice, příspěvkové organizace.

Škola poskytuje vzdělání žákům různých úrovní nadání. Oblast podpory žáků je rozdělena do čtyř oblastí:

1. **péče o žáky se specifickými poruchami učení** (pravidelná spolupráce s PPP Vyškov, pracoviště Boskovice/Blansko, speciální pedagog, pedagogický asistent)
2. **péče o žáky se sociokulturním znevýhodněním** (žáci vychovávaní v problémovém sociálním prostředí; žáci opakující ročník; žáci, kteří se přistěhovali)
3. **péče o mimořádně nadané žáky**
4. **logopedická péče**

3. Obecná východiska preventivního programu

- a) Všichni pracovníci školy jsou povinni zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví žáků v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit. Jsou povinni předcházet vzniku rizikového chování, veškeré negativní příznaky rizikového chování řešit a neprodleně přijmout vhodná opatření ve spolupráci se školním metodikem prevence, výchovným poradcem nebo vedením školy. Bezpečnost žáků v průběhu vyučování je řešena ve školním řádu, který definuje základní práva a povinnosti žáků, zákonných zástupců a učitelů.
- b) Základní formou prevence rizikového chování je podpora vzájemných pozitivních vztahů mezi žáky – spolupráce, respekt, tolerance, zapojení žáků do aktivit třídy a školy.
- c) Učitelé dbají na kontrolní činnosti spojené s ochranou před nežádoucími jevy ve vlastní přímé pedagogické činnosti, při dozorech v průběhu školního dne, na školních akcích i akcích probíhajících mimo objekt školy.

4. Cíle preventivního programu

Cílem našeho programu je, aby se preventivní výchovně vzdělávací působení stalo součástí školní i mimoškolní výuky, aby vedlo ke zvýšení odolnosti žáků vůči sociálně patologickým jevům.

Prevence sociálně patologických jevů představuje aktivity v následujících oblastech:

- a) vztahy – vytváření pozitivních vztahů mezi žáky navzájem, vytváření pozitivních vztahů mezi žáky a učiteli (prevence šikany, kyberšikany, agresivního chování)
- b) vytváření zdravého školního klimatu, ve kterém se bude dodržovat školní řád (prevence záškoláctví, prevence šikany, kyberšikany, agresivního chování)
- c) vytváření bezpečného prostředí školy, ovlivňovat chování a jednání žáků z hlediska jejich osobního bezpečí s důrazem na předcházení úrazů
- d) zvyšování odolnosti vůči negativnímu působení nabídky drog (prevence kouření, drogové závislosti, AIDS)
- e) prevence virtuálních drog (prevence kyberšikany)
- f) vést žáky k ochraně majetku, vyvarovat se poškození věcí kolem nás (prevence vandalismu)

5. Aktivity pro cílové skupiny

Stěžejní úlohu při naplňování preventivního programu na 1. stupni mají především třídní učitelé. Třídní učitel zná třídu natolik, aby byl schopen realizovat PP ZŠ Letovice cíleně. Díky neustálému kontaktu s žáky má vytvořeny výborné podmínky pro konkrétní preventivní práci, včasné zachytí projevy patologických jevů. Snaží se vytvářet, objasňovat a prosazovat takové vzorce chování, které jsou založeny na zásadách slušného chování, spolupráce a tolerance. V každé třídě třídní učitelé realizují během roku činnosti, které formují a prohlubují schopnosti spolupráce žáků ve třídě a zlepšují třídní klima. S jednotlivými tématy se žáci setkávají především v prvouce, přírodovědě, vlastivědě a informatice. Při práci učitelé využívají různých metod, např. předávání informací formou výkladu, samostatná práce, skupinová práce, projektové vyučování, dotazníky, hry. Třídní učitelé mají možnost provádět dotazníková šetření vztahů ve třídě. Do výuky jsou během školního roku zařazovány přednášky a besedy.

Preventivní témata zakomponovaná v ŠVP jednotlivých ročníků 1. stupně

1. ročník – prvouka

- rodina, členové rodiny, život v rodině, role jednotlivých členů rodiny
- zásady slušného chování ve škole i mimo školu
- chování žáků ve vyučovací hodině a o přestávce
- vztahy v dětském kolektivu – každý člověk je jiný
- základní zásady mezilidské komunikace
- základní pracovní návyky
- základní části lidského těla
- péče o zdraví
- správná výživa, rozdělení potravin
- předcházení úrazům
- základní hygienické návyky
- bezpečná cesta do školy – reflexní oblečení, přechod pro chodce

2. ročník – prvouka

- rodina, rodokmen, vzájemná pomoc při činnostech v rodině
- základní části lidského těla
- člověk a jeho zdraví – zásady zdravého způsobu života
- význam péče o zdraví
- základní hygienické návyky – osobní hygiena
- zásady zdravé výživy – dodržování posloupnosti jednotlivých jídel během dne
- kultura stolování
- bezpečná cesta do školy – pravidla pro chodce a pro cyklisty, dopravní značky, přechod pro chodce, semaforey, bezpečná jízda na kole
- úraz a jeho rizika
- důležitá telefonní čísla – 112, 150, 155, 158

3. ročník – prvouka

- rodina, příbuzenské vztahy, základní informace o rozmnožování přiměřené věku, neúplná rodina, jednotlivá období růstu a vývoje člověka
- základní části lidského těla
- člověk a jeho zdraví – důraz na opatrné chování – cizí lidé, cizí zvířata, lékárníčka
- zásady zdravé výživy – zdravá strava
- péče o zdraví – škola a volný čas
- osobní hygiena

- zásady slušného chování
- bezpečná cesta do školy – pravidla pro chodce a pro cyklisty, dopravní značky, přechod pro chodce, semaforey, bezpečná jízda na kole
- užití telefonních čísel – 112, 150, 155, 158

4. ročník – vlastivěda, přírodověda

- zásady slušného chování
- vztahy v dětském kolektivu, bezpečná třída
- základní lidská práva, rozpoznání chování, které porušuje základní lidská práva, tolerance k přirozeným odlišnostem spolužáků
- bezpečné chování v silničním provozu – aplikace pravidel bezpečnosti silničního provozu z pohledu chodce a cyklisty v různých modelových situacích

5. ročník – vlastivěda, přírodověda, informatika

- lidské tělo – vnější stavba těla, tělní soustavy, odlišnosti – věk, pohlaví, barva pleti
- partnerství, rodičovství
- péče o tělo, o zdraví
- osobní hygiena – péče o zuby
- ochrana před úrazy
- zásady první pomoci
- zásady zdravé výživy – potravinová pyramida
- denní režim – sestavení denního režimu, vymezení času pro učení, práci, sport, zábavu, odpočinek
- nebezpečí návykových látek
- osobní bezpečí – nebezpečí při komunikaci s cizími osobami
- bezpečné chování v silničním provozu
- seznámení se zdravotními riziky spojenými s užíváním PC
- základní orientace v prostředí internetu

Výstupy – po ukončení 1. stupně by žáci měli znát:

- definovat rodinu, členy rodiny, rodinu jako zázemí a útočiště
- osvojit si základní sociální dovednosti, pracovní návyky
- osvojit si zásady slušného chování (ve škole i mimo školu)
- znát zásady zdravé výživy (dodržovat posloupnost jednotlivých jídel během dne, znát základní rozdělení potravin – maso, mléčné výrobky, ovoce, zelenina, pečivo, cukrovinky)
- osvojit si základní návyky péče o zdraví (osobní hygiena, vyhýbat se zakouřenému a znečištěnému prostředí, nedotýkat se neznámých věcí – injekční stříkačky, nebrat nic od cizích lidí, vyvarovat se setkání s cizími lidmi)
- uvědomit si, že zdraví musíme chránit, má představu o činnostech, které jsou nebezpečné
- popsat zdravý životní styl
- sestavit svůj denní režim, umět si zorganizovat (s technickou pomocí rodičů) svůj volný čas – vymežit čas pro učení, práci, zábavu, sport a odpočinek
- vysvětlit, jak působí aktivní pohyb na zdraví
- pojmenovat základní části lidského těla
- popsat různé druhy závislostí (alkohol, tabák, marihuana)
- vysvětlit nebezpečí různých závislostí
- znát jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- znát zdravotní rizika spojená s užíváním PC

- **znát zásady bezpečného chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty** (reflexní oblečení, základní dopravní značky, chování na přechodu pro chodce, semaforey, bezpečná jízda na kole – přilba, v automobilu – bezpečnostní pásy, dětská autosedačka)
- **umět užít důležitá telefonní čísla**
  - 112 – jednotné telefonní číslo tísňového volání
  - 150 – hasiči
  - 155 – záchranná služba
  - 158 – policie
- popsat zdravotní rizika spojená s užíváním PC
- orientovat se v prostředí internetu – základní informace

Na 2. stupni se s tématy z oblasti prevence pracuje v rámci vzdělávacího procesu především v předmětech občanská výchova, rodinná výchova, přírodopis, chemie, informatika, tělesná výchova. Ve třídách se provádí dle potřeby sociometrická šetření. Učitelé při práci využívají forem aktivního sociálního učení – skupinová práce, realizace projektů, obhajoba určitého názoru. Do výuky jsou během školního roku pravidelně zařazovány přednášky a besedy, viz Plánované akce školního roku 2020/2021. Všechny plánované aktivity se uskuteční s ohledem na aktuální situaci v souvislosti s epidemií covid-19.

Preventivní témata zakomponovaná v ŠVP jednotlivých ročníků 2. stupně

6. ročník – občanská výchova, rodinná výchova

práva a povinnosti žáků
 školní řád, důraz na jeho dodržování
 možnost vyjadřovat se k činnosti a životu naší škol
 vhodná náplň volného času v rámci kulturních nebo sportovních akcí v obci/regionu
 zdravý životní styl
 ochrana zdraví
 rodina a její funkce pro zdravý rozvoj jedince
 osobní bezpečí, způsob chování v krizových situacích
 rizika zneužívání návykových látek
 rizika ohrožující zdraví a jejich prevence

7. ročník – občanská výchova

kulturní hodnoty, znalost kulturních institucí v rámci obce/regionu
 komunikace mezi lidmi
 mezilidské vztahy, solidarita
 zásady lidského soužití, respektování pravidel společenského chování
 řešení konfliktů, základní orientace v zásadách řešení konfliktů, dávání přednosti nenásilným způsobům řešení
 přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi
 poznávat a hodnotit vlastní dovednosti, schopnosti
 osobní rozvoj, životní cíle, plány
 péče o zdraví

8. ročník – rodinná výchova, chemie, přírodopis

rodina, faktory ovlivňující stabilitu rodiny
 partnerství, manželství, rodičovství
 člověk a jeho zdraví, prevence, civilizační choroby
 zdravá výživa

prevence zneužívání návykových látek, tělesné, duševní a sociální změny u závislého člověka
osobní bezpečí, agresivita, šikana, různé formy násilí
lidská sexualita
krizová centra, poradny, Linky důvěry

9. ročník – občanská výchova, chemie, informatika

formy vlastnictví, hmotné a duševní vlastnictví
finanční gramotnost, hospodaření s penězi, rodinný a osobní rozpočet
státní občanství
Ústava ČR
lidská práva, práva dítěte
„právní řád“ ČR, orgány právní ochrany občanů, protiprávní jednání, trestní postižitelnost
evropská integrace
globální problémy současnosti
volba povolání
prevence zneužívání návykových látek
bezpečně v kyberprostoru

Výstupy – po ukončení 2. stupně by žáci měli znát:

- pojmenovat základní návykové látky, mít reálný obraz „světa drog“
- mezi žáky nekolují „zažité“ mýty o drogách
- znát jejich účinky na lidský organismus
- vědět, kde jsou kontaktní místa pro danou problematiku
- znát základní právní normy, být si vědomi následků spáchání přestupku a trestného činu
- respektovat a znát základní lidská práva a hodnoty společenského chování
- znát zásady slušného chování a komunikace mezi lidmi
- znát zásady první pomoci
- zhodnotit svůj životní styl, zdravý způsob života
- lépe rozumět svým citům a tělesným změnám, nestydět se za ně
- zodpovědně přistupovat k problematice sexuální výchovy
- mít kladný postoj k obecně uznávaným hodnotám – rodina, mateřství
- dbát o svůj zevnějšek a tělo (aktivně sportují, vyhledávají pohyb ...)
- dokázat říci NE a umět ho i přijmout – asertivní jednání
- vhodně plánovat volnočasové aktivity
- ovládat základy finanční gramotnosti
- přemýšlet o vlivu médií a reklamy na jejich život
- mít kladný vztah k přírodě a životnímu prostředí
- znát pravidla pro užívání virtuálních drog a následky jejich porušování

6. Plánované akce školního roku 2020/2021

V rámci preventivního programu budou aktivity, které naše škola realizuje ve spolupráci s externími organizacemi (Státní zdravotní ústav Brno, oddělení Centrum podpory veřejného zdraví, Policie ČR, akreditovaní lektoři v oblasti prevence sociálně patologických jevů) zařazovány do výuky vzhledem k aktuální epidemiologické situaci a intenzitě výskytu onemocnění covid-19 dle aktuální potřeby a na základě vyhodnocení klimatu tříd.

Prevence drogových závislostí, alkoholismu a kouření

- **Moderní je nekouřit** – beseda (7. ročník)
- **Revolution Train** – protidrogový vlak, všeobecný preventivní program (8. ročník)

Prevence šikany a kyberšikany – posilování a rozvoj mezilidských vztahů

- **Adaptační kurzy žáků 6. tříd** – seznámení se s novými spolužáky a třídním učitelem, nastavení a prohloubení pozitivních vazeb ve třídě, zlepšení třídního klimatu, nastavení pravidel třídy (6. ročník) – září 2020
- **Tvorba pravidel třídy** – žáci společně s třídním učitelem vytváří svá vlastní pravidla třídy, která budou společně dodržovat (1. – 9. ročník) – září 2020
- **Bolest – nemoc jménem šikana** – beseda (6. ročník)
- **Preventivní program Policie ČR zaměřený na prevenci šikany a kyberšikany** – beseda s mluvčí Policie ČR (5. ročník, dle aktuální potřeby a na základě vyhodnocení klimatu tříd)
- **Kyberšikana, kybergrooming** – beseda (8. ročník)
- Projekt **Nenech to být a pojď s námi pomáhat** – online schránka důvěry (www.nnbt.cz), projekt zaměřený proti šikaně, sexuálnímu obtěžování, vyloučení z kolektivu a dalším sociálním problémům (1. a 2. stupeň)

Prevence rizikového sexuálního chování a závažných virových onemocnění

- **Čas proměn, Allways** – průvodce dívky (7. ročník)
- **Sex, AIDS a vztahy** (8. ročník)
- **Přátelství a láska** (9. ročník)

Prevence záškoláctví, kriminality, právní odpovědnost

- **Beseda s kurátory OSPOD** (9. ročník)
- **Prezentace středních škol** (9. ročník) – 19. 11. 2020

Ekologická výchova

- **Sběr starého papíru** – získané peníze budou zaslány v rámci projektu „Adopce na dálku“ na vzdělávání a zdravotní péči pro haitského chlapce, kterého naše škola adoptovala pod záštitou Arcidiecézní charity Olomouc (1. – 9. ročník) – aktivita se uskuteční na základě informací Arcidiecézní charity Olomouc
- **pravidelný úklid kolem školy**
- **úprava zeleně před školou** – spolupráce kabinetu PŘ a PČ
- **třídění odpadu ve třídách** (1. – 9. ročník)

Bezpečnost silničního provozu

- **dopravní výchova** (4. ročník)

Pravidelné konzultace s PPP

7. Nabídka nespécifických školních a mimoškolních aktivit

Na základě doporučení MŠMT dle aktuální epidemiologické situace a intenzity výskytu onemocnění covid-19 vedení školy zváží nutnost konání uvedených kulturních a sportovních akcí.

- vánoční a velikonoční dílny pro žáky a jejich rodiče, akce školní družiny
- dopravní hřiště – osvojení pravidel silničního provozu – pro žáky 1. stupně
- plavecký výcvikový kurz pro žáky 3. a 4. ročníku
- recitační soutěž – 1., 2. stupeň (pouze školní kolo)
- školní florbalová liga pro žáky 2. stupně
- lyžařský výcvikový kurz pro žáky 7. ročníku, odložený lyžařský kurz pro žáky 8. ročníku
- soutěže a olympiády v rámci jednotlivých předmětů – práce s nadanými žáky (školní kola)
- vodácký kurz pro žáky 9. ročníku
- tematické exkurze a školní výlety
- jednodenní exkurze do Vídně pro studenty NJ
- žákovské výměnné pobyty s partnerskou školou v německém Kirchlintelnu
- poznávací zájezd do Anglie pro žáky 8. a 9. ročníku
- pořádání Burzy středních škol pro žáky 9. ročníku a jejich rodiče
- pravidelné setkávání zástupců tříd se zástupkyní ředitele školy I. Bajerovou
- účast na projektu Zdravé město – běh zámeckým parkem, jezdíme s úsměvem, drakiáda
- spolupráce s místními mateřskými školami – edukativně stimulační skupiny
- spolupráce se ZŠ Křetín
- kroužek Mladý zdravotník
- setkání vedení školy s rodiči budoucích školáků
- výuka náboženství

8. Řešení přestupků a následná opatření

Dojde-li k porušení školního řádu, postupuje se v souladu s tímto řádem a Pravidly pro hodnocení prospěchu a chování žáků, ve kterých jsou stanoveny charakteristiky jednotlivých přestupků tak, aby bylo možno odvodit odpovídající nápravu. Následně může být zvolen monitorovací program, který je sestaven třídním učitelem, výchovným poradcem, vedením školy, případně za pomoci externích poradců z PPP. Držení, distribuce nebo užívání návykových látek v areálu školy bude klasifikováno jako hrubý přestupek a budou vyvozeny patřičné sankce. Budou sledovány i další sociálně patologické jevy – šikana, kyberšikana, vandalismus, ... Při jejich zjištění budou navržena cílená opatření – individuální pohovor se žákem, spolupráce s rodinou, doporučení kontaktu s odborníky, v případě nezájmu rodičů uvědomení sociálního odboru/OSPOD/Policie ČR.

9. Informační systém

- jasně a srozumitelně formulovaný školní řád
- nástěnka metodika prevence – chodba A2
- konzultační hodiny metodika prevence – Ivana Kotoulková, st 7:15 – 7:45, jinak dle domluvy
- nástěnka výchovného poradenství – chodba A2
- konzultační hodiny výchovné poradkyně – Eva Hejlová, st 7:15 – 8:00, jinak dle domluvy
- webové stránky školy – www.zsletovice.cz
- předávání informací rodičům na třídních schůzkách nebo individuálních konzultacích, konzultační hodiny jednotlivých pedagogů
- činnost Školního poradenského pracoviště (výchovná poradkyně Eva Hejlová, metodik prevence Ivana Kotoulková, speciální pedagog Renata Kostlánová)
- pravidelná setkání zástupkyně ředitele pro 1. stupeň se zástupci jednotlivých tříd
- projekt Nenech to být (NNTB) zaštitěný MŠMT, projekt slouží jako anonymní online schránka důvěry pro všechny děti z ČR

10. Spolupráce s rodiči

- pravidelné konzultační hodiny všech pedagogů, konzultační hodiny metodika prevence a výchovné poradkyně (www.zsletovice.cz)
- e-mailové adresy pedagogů
- e-ŽK, třídní schůzky, individuální pohovory
- informace na webových stránkách školy (www.zsletovice.cz) – odkaz „Nevím, co se děje“, Předcházení rizikových situací, Návod na řešení rizikových situací
- poradenská činnost výchovné poradkyně Evy Hejlové
- poradenská činnost Školního poradenského pracoviště (E. Hejlová, I. Kotoulková, R. Kostlánová)
- besedy pro rodiče s preventivní tematikou
- školní akce pro rodiče a děti

11. Spolupráce se specializovanými institucemi

- PPP Vyškov, pracoviště Boskovice
- SPC Blansko
- Okresní metodik prevence
- Městský úřad Letovice
- Městská policie Letovice
- Policie ČR
- OSPOD Boskovice – René Kvapil
- SVP Veslařská, Brno
- SVP Help me, Brno – Židenice
- dětští lékaři

12. Další vzdělávání pedagogických pracovníků

- pravidelná účast na školeních a seminářích (především školní metodik prevence, výchovná poradkyně)
- předávání informací v rámci porad a pedagogických rad
- odborná literatura

13. Přílohy PP

- Školní program proti šikanování
- Krizový plán
- Krizový plán pro mimořádné události
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních
- Přehled základní legislativy v oblasti prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže
- Kontakty
- Příruční knihovna ŠPP

Základní škola Letovice, příspěvková organizace

Komenského 5, 679 61 Letovice

Tel.: 516 474 548

e-mail: skola@zsletovice.cz

www.zsletovice.cz

Školní program proti šikanování

Metodický pokyn MŠMT k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních Č. j. MSMT-21149/2016

1. zmapování situace – analýza a evaluace (před a po zavedení programu, v jeho průběhu)
2. motivování pedagogů pro změnu
3. společné vzdělávání a supervize všech pedagogů
4. užší realizační tým (ředitel školy, zástupci ředitele pro 1. a 2. stupeň, vedoucí vychovatelka, výchovný poradce, školní metodik prevence, speciální pedagog)

Ředitel školy – Vítězslav Šos, v.sos@zsletovice.cz, tel. 516 474 734

Zástupkyně ředitele pro 1. stupeň – Iva Bajerová, i.bajerova@zsletovice.cz, tel. 516 414 607

Zástupkyně ředitele pro 2. stupeň – Marta Makovská, m.makovska@zsletovice.cz, tel. 516 414 664

Vedoucí vychovatelka – Stanislava Brablecová, s.brablecova@zsletovice.cz, tel. 516 474 548

Výchovná poradkyně – Eva Hejlová, e.hejlova@zsletovice.cz, tel. 516 414 676

Školní metodik prevence – Ivana Kotoulková, i.kotoulkova@zsletovice.cz, tel. 516 474 548

Speciální pedagog – Renata Kostlánová, r.kostlanova@zsletovice.cz, tel. 516 474 548

5. společný postup při řešení šikanování
6. primární prevence v hodinách RV a OV
7. primární prevence ve výuce
8. primární prevence ve školních i mimoškolních programech mimo vyučování
9. ochranný režim (školní řád, dohledy učitelů)
10. spolupráce s rodiči (vhodný způsob seznámení s prevencí a řešením šikany ve škole, například na webových stránkách, při třídních schůzkách)
11. školní poradenské služby

12. spolupráce se specializovanými zařízeními

13. vztahy se školami v okolí (domluva ředitelů na spolupráci při řešení šikany)

Vypracovala – Ivana Kotoulková, ŠMP

Aktualizace – 9. 9. 2020

Základní škola Letovice, příspěvková organizace

Komenského 5, 679 61 Letovice

Tel.: 516 474 548

e-mail: skola@zsletovice.cz

www.zsletovice.cz

Krizový plán

a) Šikana a kyberšikana (1. a 2. stádium)

1. Při podezření na šikanu nebo při obdržení oznámení o šikaně neprodleně informovat školního metodika prevence Ivanu Kotoulkovou, výchovnou poradkyni Evu Hejlovou, zástupkyni ředitele pro 1. stupeň Ivu Bajerovou nebo zástupkyni ředitele pro 2. stupeň Martu Makovskou.
2. Oznámení dále prošetřuje školní metodik prevence Ivana Kotoulková, výchovná poradkyně Eva Hejlová, zástupkyně ředitele pro 1. stupeň Iva Bajerová nebo zástupkyně ředitele pro 2. stupeň Marta Makovská, ředitel školy Vítězslav Šos, případně příslušný třídní učitel.
3. Vedení rozhovorů s informátory, agresory a oběťmi jsou pověřeny výše uvedené osoby – Ivana Kotoulková, Eva Hejlová, Iva Bajerová, Marta Makovská, Vítězslav Šos, případně příslušný třídní učitel.
4. Informováním rodičů je dle závažnosti pověřen ředitel školy, zástupkyně ředitele nebo příslušný třídní učitel.
5. Uzavření případu provedou školní metodik prevence, výchovná poradkyně, zástupkyně ředitele, ředitel školy nebo příslušný třídní učitel.
6. Pedagogická rada projedná na základě informací od příslušného třídního učitele, školního metodika prevence, výchovné poradkyně, zástupkyň ředitele školy případná výchovná nebo klasifikační opatření.
7. Rodiče oběti i agresora/agresorů jsou s výsledky seznámeni ředitelem školy, zástupkyněmi ředitele, výchovnou poradkyní, školním metodikem prevence nebo příslušným třídním učitelem.
8. Třídu informuje v přiměřené míře s ohledem na oběti a sociometrické šetření provede třídní učitel, výchovná poradkyně, školní metodik prevence, případně okresní metodik prevence – OPPP Vyškov, pracoviště Blansko.
9. Dle závažnosti náleží řediteli školy ohlašovací povinnost příslušným orgánům Policie ČR, OSPOD, kurátorům.

b) Šikana a kyberšikana (3. až 5. stadium)

1. Neprodleně zajistit ochranu oběti a zároveň informovat školního metodika prevence Ivanu Kotoulkovou, výchovnou poradkyni Evu Hejlovou, případně zástupkyni ředitele pro 1. stupeň Ivu Bajarovou nebo zástupkyni ředitele pro 2. stupeň Martu Makovskou, není možné nechat žáky bez dozoru, proto může informaci předat i spolehlivý žák.
2. Oběti poskytnout první pomoc, popřípadě zavolat neprodleně LSPP.
3. Zároveň izolovat agresory, aby nemohlo dojít k domluvě mezi nimi a svědky, zde spolupracují ostatní pedagogičtí pracovníci dle pokynů výchovného poradce, školního metodika prevence, zástupkyň ředitele nebo ředitele školy.
4. Ředitel školy, v případě jeho nepřítomnosti zástupkyně školy, mají ze zákona ohlašovací povinnost, proto případ neprodleně dle závažnosti ohlásí příslušným orgánům (Policie ČR)
5. Výchovný poradce, školní metodik prevence, zástupkyně ředitele nebo ředitel školy provedou vlastní šetření, pracovníci školy jsou při vyšetřování nápomocni a plně spolupracují s Policií ČR.
6. Informování rodičů provede ředitel školy ve spolupráci s Policií ČR.
7. Uzavření případu provedou výchovný poradce, školní metodik prevence, zástupkyně ředitele nebo ředitel školy.
8. Pedagogická rada projedná na základě informací od ředitele školy výchovná nebo klasifikační opatření.
9. Rodiče oběti i agresora/agresorů jsou s výsledky seznámeni ředitelem školy, zástupkyněmi ředitele, výchovnou poradkyní nebo školním metodikem prevence.
10. Třídu informuje v přiměřené míře s ohledem na oběti a sociometrické šetření provede výchovná poradkyně, školní metodik prevence, případně okresní metodik prevence – OPPP Vyškov, pracoviště Blansko.

Kontakty:

Školní metodik prevence – Ivana Kotoulková, i.kotoulkova@zsletovice.cz, tel. 516 474 548

Výchovná poradkyně – Eva Hejlová, e.hejlova@zsletovice.cz, tel. 516 414 676

Zástupkyně ředitele pro 1. stupeň – Iva Bajerová, i.bajerova@zsletovice.cz, tel. 516 414 607

Zástupkyně ředitele pro 2. stupeň – Marta Makovská, m.makovska@zsletovice.cz, tel. 516 414 664

Ředitel školy – Vítězslav Šos, v.sos@zsletovice.cz, tel. 516 474 734

Okresní metodik prevence – Olga Trmačová, trmacova@opppvyskov.cz, tel. 516 417 431,

605 286 685

Policie ČR, obvodní oddělení Letovice – tel. 974 631 770

OSPOD Boskovice – kurátor René Kvapil, rene.kvapil@boskovice.cz, tel. 516 488 776

Vypracovala – Ivana Kotoulková, ŠMP

Aktualizace – 9. 9. 2020

Základní škola Letovice, příspěvková organizace

škola@zsletovice.cz tel. 516 474 548

Krizový plán pro mimořádné události

(včetně neoprávněného vniknutí osoby do objektu, přítomnost neznámé nebo nebezpečné látky v objektu, útok vedený zvenčí nebo zevnitř apod.)

Metodický pokyn MŠMT č. j. MSMT – 1981/2015-1

- při zjištění nebezpečné situace žák neprodleně informuje nejbližšího pracovníka školy
- pracovník školy neprodleně informuje ředitele školy Vítězslava Šosa (ředitelna, tel. 516 474 734), zástupkyni ředitele pro 1. stupeň Ivu Bajerovou (kancelář zástupkyně, tel. 516 414 607), zástupkyni pro 2. stupeň Martu Makovskou (kancelář zástupkyně, tel. 516 414 664) nebo další pověřenou osobu
- pověřená osoba dle povahy situace neprodleně informuje jednotky IZS (SDH, HZS, LSPP, Policie ČR), popř. zřizovatele školy
- všichni přítomní dodržují pokyny pověřených pracovníků školy, chrání zdraví své i všech dalších, zbytečně se nevystavují rizikům
- při koordinaci evakuace se řídí pokyny vedoucích zásahu
- neprodleně hlásí jakákoliv omezení a zranění, dle možnosti pomáhá zraněným
- pověřený pracovník neprodleně informuje zákonné zástupce žáků
- mimořádná situace končí pokynem vedoucího zásahu
- všichni mají právo na pomoc a následnou podporu

Telefonní kontakty

Ředitel školy – Mgr. Vítězslav Šos, tel. 516 474 734

Zástupkyně ředitele pro 1. stupeň – Mgr. Iva Bajerová, tel. 516 414 607

Zástupkyně ředitele pro 2. stupeň – RNDr. Marta Makovská, tel. 516 414 664

Policie ČR, obvodní oddělení Letovice – tel. 974 631 770

SDH Letovice – tel. 516 474 102

HZS Boskovice – tísňové volání 150, 950 612 111

LSPP výjezd Boskovice – tísňové volání 155, 516 491 283

Vypracovala – Ivana Kotoulková, ŠMP

Základní škola Letovice, příspěvková organizace

Komenského 5, 679 61 Letovice

Tel.: 516 474 548

e-mail: skola@zsletovice.cz

www.zsletovice.cz

Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních

Metodický pokyn MŠMT k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních Č. j. MSMT-21149/2016

Čl. 2 Charakteristika šikany

- Charakteristika šikany

Šikana je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jednoho žáka nebo skupiny žáků vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Na rozdíl od jiných druhů násilí je šikanování zákeřné, protože zůstává dlouho skryto. Šikanování se v zárodečných stádiích vyskytuje téměř v každé škole.

- Podoby šikany

- přímá šikana

- **podoba fyzická** (např. bití, plivání, tahání za vlasy)
- **podoba verbální** (např. vulgární nadávky, zraňující komentáře k rase, národnosti, etnicitě, náboženství nebo sexualitě, výhrůžky, násilné a manipulativní příkazy)
- **podoba neverbální** (např. urážlivá gesta a zvuky, zírání, používání zastrašujících nebo výhrůžných výrazů ve tváři, nebo v řeči těla, ničení/schovávání/kradení věcí nebo školních pomůcek)

jinými slovy – přímé varovné signály šikanování mohou být

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet
- kritika žáka, výtky na jeho adresu pronášené nepřátelským pohrdavým tónem
- nátlak na žáka, aby agresorovi dával věcné nebo peněžní dary
- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem, tento žák vystupuje vůči agresorovi často v roli „sluhy“, vykonává za něj práce – mazání tabule, nošení tašky
- strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvláště silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout

- nepřímá šikana

- **podoba psychická** – útočník působí bolest tak, aby to vypadalo, že žádný takový záměr ve skutečnosti nemá. K útoku často využívá prostředníka. (např. slovní napadání, nadávky, pomluvy, lži, neoprávněná nařčení ze sexuálního obtěžování nebo nespravedlivého hodnocení (u učitele), ponižování)

jinými slovy – nepřímé varovné signály šikanování mohou být

- žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády
- při týmových sportech bývá volen do družstva mezi posledními
- o přestávkách vyhledává přítomnost učitelů
- má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený
- působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči
- stává se uzavřeným
- jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje
- jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené
- mívá zašpiněný nebo poškozený oděv
- stále postrádá některé své věci
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy
- mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole
- mívá odřeniny, modřiny, škrábance, které nedovede uspokojivě vysvětlit

- **elektronická šikana – kyberšikana** – může mít podobu zakládání falešných profilů na jméno žáka či učitele s dehonestujícím obsahem, prezentace ponižujících videí na portálech, výhrušné SMS nebo e – maily. Pokud probíhá klasická šikana, je nutné zjistit situaci oběti v kyberprostoru.

- Hranice, která odlišuje šikanování od škádlení nebo agrese, bývá někdy nezřetelná. U žáků se za šikanování nepovažuje škádlení nebo agrese, která nemá znaky šikanování. Rozlišujícím prvkem je schopnost žáka škádlení opřevovat, bránit se mu, zastavit ho.
- Většina obětí šikany a jejích svědků se snaží situaci udržet co nejdéle v tajnosti, bojí se někomu svěřit.

Čl. 3 Bezpečné prostředí ve škole: jak předcházet šikaně

Škola má jednoznačnou odpovědnost za žáky. V souladu s ustanovením § 29 zák. 561/2004 Sb., školského zákona je povinna zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví žáků v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a předcházet vzniku sociálně patologických jevů.

- Škola respektuje identitu a individualitu každého svého člena. Odmítá násilí a zneužití moci v jakékoliv podobě a přiznává riziko či výskyt šikany.
- Na vytváření bezpečného prostředí se podílí celá škola (ředitel školy, zástupci ředitele školy, třídní učitelé, pedagogové, viz. Krizový plán školy).
- Vedení školy stanoví pedagogické pracovníky, kteří se zabývají prevencí a řešením šikany (metodik prevence a výchovný poradce).
- Škola nastaví konkrétní a srozumitelná pravidla chování ve svém školním řádu.
- Škola nastaví důsledky za porušení pravidel u žáků.
- Ve třídách jsou nastavena třídní pravidla.
- Škola má nastavený funkční systém komunikace mezi pedagogy o signálech, výskytu porušení pravidel, nebo jiných rizikových faktorech.
- Škola informuje všechny své členy o tom, co je a co není šikanování, jak se zachovat ve chvíli, kdy je žák nebo pedagog ohrožován agresory, a kam se může obrátit o pomoc.
- Škola realizuje specifickou primární prevenci rizikového chování, kterou má popsáno v MPP (Školní program proti šikanování, Krizový plán).
- Škola zajišťuje podporu a rozvoj pedagogův podobě dalšího vzdělávání.

Čl. 4 Základní postup v řešení šikany

Školní šikanování má svůj zákonitý vývoj.

stadia šikanování

1. stadium – zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky. Třída se rozdělí na 3 části – oběť, agresor, neutrální jádro. Tato situace je zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

2. stadium – fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích (před očekávanou těžkou písemnou prací, konflikt s učitelem), kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod, skupina hledá nějakého „otloukánka“. V této fázi záleží na míře pozitivního zaměření třídy a na postojích žáků k šikanování.

3. stadium – vytvoření jádra (klíčový moment)

Vytváří se skupina agresorů, tzv. úderné jádro. Spolupracují systematicky, ne náhodně, vybírají si žáky, kteří byli již dříve ostrakizováni, žáky, kteří jsou ve třídě nejslabší. Do této chvíle lze věci řešit.

4. stadium – většina přijímá normy

Dojde k bodu zlomu, kdy se šikanování stane nepsaným zákonem i pro opravdu slušné děti a celá skupina se stává krutou, nedokáže se tlaku agresorů postavit, platí pravidlo „Buď jsi s námi, nebo proti nám.“

5. stadium – totalita neboli dokonalá šikana

Šikanování se stane skupinovým programem, násilí jako normu přijímají všichni členové skupiny. Nastává doba „vykořisťování“, žáci jsou rozděleni na dvě skupiny, na „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná. V případě, že iniciátor šikanování je sociometrickou hvězdou – žák s výborným prospěchem, kultivovaným chováním, ochotný pomoci učiteli – hrozí riziko prorůstání šikany do oficiální školní struktury.

Postup učitele při podezření na počáteční šikanu:

1. konfrontovat svá podezření s dalšími kolegy, s třídním učitelem
2. oznámit své podezření vedení školy, preventistovi, výchovnému poradci, konzultovat další postup, dohodnout se, kdo povede vyšetřování – viz Krizový plán školy
3. individuálně vyslechnout co nejvíce nezajatých svědků, důležité věci si zapisovat
4. spojit se s rodiči oběti
5. citlivý, diskretní rozhovor s obětí, zaručit bezpečí a důvěrnost informací, tento pohovor musí provádět osoba, které oběť důvěřuje
6. zajištění ochrany oběti
7. vyslechnout agresory, překvapivě, znemožnit domluvu, soustředit se na rozpory ve výpovědích agresorů, vytipovat nejslabší článek
8. nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků, hrubou chybou je konfrontace oběti s agresory
9. svolání výchovné komise (vedení školy, výchovný poradce, preventista, třídní učitel, případně další učitelé), situaci posoudí, navrhne postup vůči oběti, agresorovi i třídě
10. pozvat k jednání rodiče agresorů – seznámit se situací, sdělit navrhovaná opatření, požádat o spolupráci, v otázce trestů nepřístupovat na kompromisy
11. pozvat rodiče obětí – seznámit se situací, domluvit se na opatřeních (terapie, organizační opatření,...)
12. teprve nyní rozebrat situaci se třídou – prodiskutovat, vysvětlit nebezpečnost šikany, oznámit potrestání viníků

Při řešení by se škola měla vyvarovat těchto nevhodných postupů:

- přehlížení agresivního nebo násilného chování
- odkazování na to, aby si oběť svoji situaci vyřešila sama
- nucení žáků, aby veřejně řekli, co viděli nebo se veřejně ihned na místě omlouvali
- vedení rozhovoru s žákem o situaci před ostatními žáky, vedení rozhovorů žáků zapojených do šikany společně
- nedostatečného vyhodnocení závažnosti problému a z toho plynoucí volby neadekvátních postupů nebo nepřiměřeného trestu
- k problému je třeba přistupovat věcně
- vyvarovat se agresivního řešení problému (násilím)
- nezastrašovat, nevyhrožovat
- předjímat recidivu útočníka

Škola posoudí a odhadne závažnost šikany. Zváží, zda je sama kompetentní šikanu řešit nebo zdali požádá o pomoc zvenčí (PPP, SVP, neziskovou organizaci). Škola má ohlašovací povinnost při výskytu šikany. Tato povinnost vyplývá ze školského zákona. Ostatní paragrafy a příslušné zákony můžeme najít ve Věstníku Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Čl. 5 Nápravná opatření

- výchovná opatření (napomenutí, důtky)
- realizace individuálního výchovného plánu agresora
- snížení známky z chování
- převedení do jiné třídy
- ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení střediska výchovné péče, pobyt žáka v diagnostickém ústavu
- ředitel školy podá návrh orgánu sociálně-právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu
- škola umožní agresorovi individuální výchovný plán
- následná práce s agresorem, s obětí šikany (PPP, SVP, klinický psycholog, psychoterapeut, psychiatr)
- práce s celým třídním kolektivem

Čl. 6 Odpovědnost rodičů a komunikace školy s rodiči

- Škola by měla na začátku školního roku informovat rodiče o programu proti šikanování.
- V případě žádosti rodiče o pomoc, pedagog nevyjadřuje pochybnosti, nechápe prosbu rodičů jako stížnost. Nezlehčuje situaci tvrzením, že jejich dítě provokovalo, nebo že se jednalo jenom o šikádlení. Je nutné rodiče v klidu vyslechnout, nechat vymluvit, nepoučovat, aktivně naslouchat, doptat se na důležité informace. (viz Krizový plán)

Čl. 8 Šikana zaměřená na učitele: jak jí předcházet a jak ji řešit

- šikana vůči pedagogovi by neměla být považována za individuální záležitost, kterou si má vyřešit sám
- při šikaně zaměřené vůči učiteli dojde k narušení jasně definovaných rolí učitel X žák
- bossing – agresivní chování ze strany vedení
- mobbing – agresivní chování ze strany kolegů
- staffing – agresivní chování ze strany podřízených kolegů
- pro prevenci šikany zaměřené na učitele platí doporučení pro vytváření a udržování bezpečné školy uvedené v Čl. 3

Specifika pro prevenci šikany zaměřené na učitele

- škola má stanovený způsob, jakým mají pedagogové podezření na šikanu své osoby nebo kolegy podat, komu a jak s tím bude nakládáno
- pedagog nastavuje a uplatňuje jasná pravidla ve třídě, na konflikt nebo nerespektování reaguje včas, používá stanovené důsledky nerespektování pravidel chování, vyhýbá se konfrontaci před celou třídou, preferuje individuální konzultaci
- pedagog posiluje zapojení žáků do výuky, činí úkoly a výuku zajímavými, jeho výklad a očekávání jsou pro žáky srozumitelné, odpovídají obtížnosti, kterou mohou zvládnout
- nezpůsobuje ponížení nebo zesměšnění žáka před třídou
- všímá si změn v náladě, emocích a v chování žáků a včas na ně reaguje
- problémy neřeší sám, ale ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm, případně s vedením školy.

Specifika pro řešení šikany zaměřené na učitele

- pro řešení šikany zaměřené na učitele platí doporučení uvedené v Čl. 4
- pedagog, který čelí šikaně ze strany žáků, je v dané situaci v pozici oběti, která by neměla zůstat v situaci sama, ale měla by vyhledat pomoc ostatních
- škola musí mít připravený krizový plán, jak se zachová při řešení krizové situace sám pedagog, jakou roli má vedení školy, školní poradenské pracoviště apod.
- v případě bezprostředního ohrožení pedagoga žákem/žáky se pedagog řídí krizovým plánem školy. Zajistí si bezpečí (odejde ze třídy, přivolá si pomoc apod.), požádá o spolupráci jiného kolegu nebo vedení školy pro zajištění dohledu ve třídě, případně izolaci agresora a zajištění bezpečí pro ostatní žáky ve třídě
- je zapotřebí, aby pedagog sám, jeho kolegové i vedení školy porozuměli tomu, že pedagog byl vystaven traumatickému zážitku, je zapotřebí čas na zpracování šoku, neobviňovat se, vyhledat si pro sebe sociální podporu od kolegů, přátel, rodiny a případně vyhledat odbornou pomoc.
- šikana pedagoga bývá často spojena s šikanou mezi žáky. Škola zajistí posouzení sociálních vztahů ve třídě a na základě výsledků nastaví odpovídající řešení
- v případě, že je pedagog nespokojený s řešením situace ze strany vedení školy, může se obrátit na příslušný inspektorát práce

Webové stránky

www.msmt.cz

www.minimalizacesikany.cz

www.sikana.org

www.internetporadna.cz

www.linkabezpeci.cz

www.ochrance.cz

www.amnesty.cz

www.e-nebezpeci.cz

www.e-bezpeci.cz

www.ncbi.cz

www.napisnam.cz

www.poradenskecentrum.cz

www.horka-linka.cz

Literatura

Říčan, P.: Agresivita a šikana mezi dětmi, Portál, Praha 1995

Kolář, M.: Bolest šikanování, Portál, Praha 1997

Kolář, M.: Skrytý svět šikanování ve školách, Portál, Praha 1997

Vypracovala – Ivana Kotoulková, ŠMP
Aktualizace – 9. 9. 2020

Přehled základní legislativy v oblasti prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže

metodické pokyny

- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže (Čj.: 20 006/2007)
- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízeních (Čj.: 24 246/2008-6)
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané (Čj.: 25 884/2003-24)
- Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (Čj.: 14 423/99-22)
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (Čj.: 10 194/2002-14)
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků ve školách a školských zařízeních (Čj.: 29 159/2001-26)

zákony

- Zákon. č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), v platném znění
- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, v platném znění
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, v platném znění
- Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů
- Zákon č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím (účinnost od 1. ledna 2007)

další zákony

- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí
- Zákon č. 257/2000 Sb., o probační a mediační službě
- Zákon č. 132/1982 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o rodině
- Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže
- Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon
- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích
- Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky
- Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii

Kontakty

- Pedagogicko-psychologická poradna Vyškov pracoviště Boskovice – 516 454 178
- Pedagogicko-psychologická poradna Vyškov pracoviště Blansko – 516 418 779
- Linka bezpečí – 116 111 nebo 800 155 555
- www.linkabezpeci.cz, pomoc@linkabezpeci.cz, chat.linkabezpeci.cz,
- Rodičovská linka – 840 111 234
- Linka vzkaz domů – 800 111 113
- Internet Helpline – 800 155 555
- Národní linka prevence AIDS – 800 144 444
- www.aids-hiv.cz
- www.drogovaporadna.cz
- www.drogy-info.cz
- www.sidliste.cz – problematika dětí a drog
- www.ceskaskola.cz
- www.addictionsinfo.eu
- www.minimalizacesikany.cz
- www.sananim.cz
- www.poradneskecentrum.cz
- www.zivot-bez-zavislosti.cz
- www.e-bezpeci.cz
- www.bezpecne-online.cz
- www.prevence-info.cz

Knihovna ŠPP

- M. Nožina – Svět drog v Čechách, KLP, Praha, 1997
- M. Kolář – Bolest šikanování, Portál, 2001
- A. Janík, K. Dušek – Drogy a společnost, Avicenum, 1990
- J. Presl – Drogová závislost, Medica, 1995
- K. Nešpor – Jak přestat brát drogy, Praha, 1997
- K. Nešpor – Alkohol, drogy a vaše děti, Praha, 1994
- K. Nešpor – Návykové látky, Praha, 1995
- K. Nešpor – Jak překonat problémy s alkoholem, Praha, 1996
- K. Nešpor – Jak překonat problémy s hazardní hrou, Praha, 1996
- K. Nešpor – Už jsem prohrál dost, Praha, 2006
- K. Nešpor – Prevence problémů působených návykovými látkami na školách, Praha, 1996
- R. John, J. Presl – Drogy, Medea Kultur, Praha
- Děti a jejich problémy, sborník studií, Sdružení Linka bezpečí, 2005
- M. Saunders – Extáze a techno scéna, Jota, 1996
- J. Holub – AIDS a my, Avicenum, Praha, 1993
- A. Svobodová, J. Kozák – Mládež a kouření, Praha, 1990
- Pedagogové proti drogám, MŠMT, 1999
- F. P. Schimunek – Slovní hodnocení žáků, Praha, 1994
- I. Gillernová, L. Krejčová a kol. – Sociální dovednosti ve škole, Praha, 2012
- Ch. Kyriacou – Klíčové dovednosti učitele, Praha, 1996
- J. Cimický – Našinec v ohrožení, Praha, 1993
- V. W. Foster – Nový začátek, Praha 1993 (zdravý životní styl)
- Z. Matějček – Co, kdy a jak ve výchově dětí, Praha, 1996
- V. Krejčová, J. Kargerová – Začít spolu, Praha, 2003
- Eurogames, Tandem, Düsseldorf, 2004
- R. Fisher – Učíme děti myslet a učit se, Praha, 1997

E. Walterová – Dva světy základní školy, Praha 2011

V. Mertin – Individuální vzdělávací program, Praha 1995

D. Day – Kde se to v nás bere?, Praha 1994

D. Day – Proč nebýt dospělý?, Praha 1994

Časopis Prevence

DVD

Oči hadů I., II., III.

Stop kriminalitě I., II.

Hazardní a počítačové hry

Drogová problematika

Silný proti slabému – šikana na ZŠ

Řekni drogám ne I., II.

Ty a droga

Kouření a já

„A“ – Drogy a AIDS

„A“ – Oběti narkomanů

„A“ – Marihuana

Trhliny (drogy, kriminalita)

Příběh Jakuba K.

Bojím se tě, světe

Řekni drogám ne (VZP)